

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 127. szám
2019/5.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 ÉrtesítőjeFőszerkesztő: Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Főmunkatárs: Pál GyöngyiA következő lapszám megjelenik:
2019. június 14.**Jókai 2019: ha kell, hidakat építünk**

Akármilyen eseményről is legyen szó, a szervezők mindig találkoznak olyan kihívásokkal, amelyekre senki nem készítette fel őket. Például, hogy hidat kell építeniük a Hesdát-patakon keresztül a jókais túrázók épsége érdekében.

KISMIHÁLY BOGLÁRKA

Amikor az ember lánya szervezésre adja a fejét, fel kell készülnie a lehető legextrémebb kihívásokra és krízishelyzetekre, amelyeket csak kreativitással és spontaneitással lehet orvosolni. Mindig van néhány jelentkező, aki a regisztráció lezárta után két nappal eszmél fel, hogy lecsúszott a határidőről, vagy utol-

só percre marad az indítócsomagok összeállítása, és az szinte mindig biztos, hogy az n az n-ediken nyomtatvány közül kimarad valami. Az idei Jókai Mór teljesítménytúra számos emlékezetes mozzanata és nem várt eseménye közül mégis a hidépítésnek ítélnék oda a legek díját. Már áprilisban szembesültünk a magas vízállással, a túra előtti útvonaljelző hétvégén pe-

dig meggyőződöttünk, hogy ennek fele sem tréfa. Mivel nem akartunk senkit sem derékig megfürdetni, Virág Péter kollégánknak kipattant a fejből a zseniális ötlet: építsünk hidat. Ezután pedig beindult a láncreakció: Boga Zoltán és Váradi Miklós rekordidő alatt megtervezte, beszerezte az alapanyagot, Váradi Miklós pedig megalkotta ezt a gyönyörűséget. Minden elismerésünk és tiszteletünk! A túrázók pedig, akik számos hídon átlátróznak a Tordai-hasadékban, talán fel sem figyeltek erre a műalkotásra, az EKE saját hídjára.

Áprilisban is volt kirándulás a Révi-szorosban és a Zichy-barlangnál

Hogy vagy, fa?„Nevelsz-e életfát Szellem magasra?”
Hendi Ilma

Hogy vagy, fa? Jól? Én is. Hogy vagy, fa? Jól? Én is... – ismétli a négyéves kislány, amint sétál kora tavasszal az erdőben. Nem okoz gondot számára, hogy a fával beszéljen, még akkor sem, ha ő a kérdező és a válaszoló is. Talán négyéves kora körül még képes az ember valamire, amire felnőttként már nem – beszélgetni a fákkal. Pedig sokszor jó lenne megtudni, miket tapasztalt a fa a mienknél sokkal hosszabb élete során.

HEGYI JOHANNA

Bár beszéddel nem kommunikálunk a fákkal, mégis közvetlenül tapasztaljuk jótékony hatásukat. A fák közötti kirándulásnak számos jótékony hatását a tudományos kutatás is kimutatta. Például akiknek magas a vérnyomásuk, azoknak az erdőben csökken, és akiknek alacsonyabb, azoknak felmegy, mintha az erdő érezné, mire van szükségünk. A fák egészségvédő hatását az 1920-as évek táján ismerték fel, akkor tudatosodott a nagyközönség számára. A fákban levő fitociták eredetileg a növényeket védik a gombás fertőzésektől és egyéb kórokozótól, de az erdőben sétálva ezek az esszenciális olajok az emberre is hasonló hatást gyakorolnak – fokozzák a szervezet immunválaszát a vírusok és a daganatos megbetegedések ellen.

Azt is vizsgáltak sora igazolja, hogy a fakéreg simogatása megnyugtatja a testet és az elmét. Az is jótékonyan hat, ha leülünk a fa tövébe. Ha már erdőben vagyunk, hogyan keressünk olyan fát, amelyik mellé érdemes megtelepedni? Vannak olyan helyek, ahol több fa nő ki egy helyről, mintha egy töről indulnának, ezeket energiatöltő helyeknek is tekintik. Bizonyára azért nő ki több fa egy tőből és meg is marad, mert ott olyan létfeltételek vannak, amelyek ezt lehetővé teszik. Ez az egyszerű magyarázata annak, hogy miért telepedjünk olyan helyre, ahol több nagy fa van egy helyen, álljunk vagy üljünk közéjük.

A fa sajátosságaiból adódóan nemcsak a fizikai egészség megőrzésére hat, hanem minden időkből az emberi léte vonatkozó kérdések analógiáját is nyújtotta. A mesék égig érő fája, a szefirot fa, az életfa a kalotaszegi írásos párnákon a szellemi fejlődés analógiája, amely nemcsak a régi időkben volt érvé-

nyes, hanem ma is. Gondoljunk csak Csontváry *Magányos cédrus* című művére, vagy napjaink *Avatar* című filmjére, amelynek középpontjában a csodafa áll. Mégis vajon milyen sajátosságai vannak a fának, hogy ennyire fontos a szerepe szellemi életünkben?

Első és legfontosabb sajátossága az életadó levegő. Mint tudjuk, a légzés minden kultúrában a szellemi lét alapja, mondjuk például, hogy valaki kilehelte a lelkét. Az inspiráció (belélegzés, ihlet) azt jelenti, belélegezve lenni. A fa és a növények másik sajátossága: a fotoszintézis, a földben található ásványi sókat a fény segítségével életképes alakítja – erre csak a növények képesek. Azt üzeni számunkra, hogy a föld, mint az élet valósága úgy válik számunkra eleve, ha összekapcsoljuk az égiekkel, a fényvel – tehát nem csak átéljük az élet valóságát, hanem tudással is kell rendelkezünk, fény derüljön a legnehezebb igazságokra. A fa azt is üzeni számunkra, hogy amíg élünk, ezt folyamatosan végeznünk kell, folyton növekedni, gyarapodni tudásban és bölcsességben, ami úgy is érvényes, hogy az élet földi valósága egy állandó feldolgozó folyamaton kell végbemenjen ahhoz, hogy életünk elevenné, megéltté váljon. Gyökere, törzse, koronája más-más analógiákat hordoz. Emberi minőségünkben fontos, hogy legyenek gyökereink, tudjuk, honnan származunk, kik vagyunk; legyen törzsünk, amikor mi magunk vagyunk mások számára támasz; és legyen amivel a saját életünket megkoronázzuk. Mi az a többlet, amit magunk után hagyunk?

Ezek a gondolatok futottak át bennem látván az üdezőld májusi Hója-erdőt, amikor itt is rábukkantam két egy tőből kinőtt tölgyfára. Hát beültem közéjük és vártam az üzenetet...

Mesél az EKE

Műsorvezető: Maksay Magdolna

Május 23-án, csütörtökön 11.30–12 óra között

A Kolozsvári Rádióban

Lemberg, kelet Bécse

Május elején rövid leMBERGI látogatást tettünk a családdal – talán felderítőtúrának is tekinthető egy leendő EKE-túrához, ha lenne igény rá. Csodálatos hely Lemberg, igazi világváros, az ember alig hiszi el, hogy Ukrajnában van. Leopólis, Lwów, Lemberg, Ilyvó, Lvov, Lviv – egy város, hat név, s mindez nem csupán nyelvi játék, hanem Lemberg történetének tükörképe. A nyugat-ukrajnai város falai között ott lapul a lengyel, az osztrák, a magyar, az orosz és az ukrán történelem. Talán éppen ezért kezdik a turisták felfedezni és kelet Bécseként emlegetni Ukrajna lengyel határhoz közeli nagyvárosát.

KOVÁCS D. ZSUZSA

A várossal kapcsolatban kering egy anekdota, miszerint a leMBERGI vasútállomásra egyszere fut be a moszkvai és a párizsi vonat. A francia utas kinéz a vonatablakon és felsóhajt: „Végre megérkeztem Keletre!”. A moszkvai utas is kinéz az ablakon és azt mondja: „Végre megérkeztem Nyugatra!” Ez több szempontból is jól jellemzi a várost. Ukrajna legnyugatibb, míg az egykori Osztrák–Magyar Monarchia legkeletibb városáról van szó. A 20. században „csupán” hétszer cserélt gazdát, befogadott sokféle hitű és nyelvű embert, jártak ott magyar és lengyel királyok, osztrák császárok, orosz cárok. S jól tudjuk, ami kultúrák találkozási pontjában születik, az mindig különleges lesz. A háromnegyed millió lakosú nagyváros, a lvivi terület központja, jelentős kulturális központ, óvárosát az UNESCO 2001-ben a Világörökség részévé nyilvánította.

A várost Danilo halicsi fejedelem alapította a 13. században, és fiáról, Leo hercegről nevezte el, latinul Leopólisnak. Más források szerint maga Leo herceg alapította a várost. A város első említése 1256-ból származik. Kedvező fekvésének köszönhetően hamar átvette a környéken lévő Halics városnak a szerepét, a hercegség központjává vált.

1349-ben III. Kázmér lengyel király elfoglalta, 1356-ban szabad királyi városi jogokat biztosított a lengyel Lwów számára, így óriási lendületet adva a város fejlődésének. Ebben az időszakban épül meg a római katolikus templom, majd 1363-ban a szabadságjogok miatt ideköltözött örmények is megépítették templomukat. Lwów többször is koronázási ceremónia helyszínévé vált.

A 17. században a gyengülő lengyel államban csökkent Lwów gazdasági jelentősége. 1649-ben a kozákok foglalták el, 1655-ben svéd, 1657-ben az erdélyi, 1675-ben török seregek támadtak a városra, ám azt elfoglalni nem tudták. 1704-ben végül a nagy északi háborúban támadó svédek foglalták el.

Lengyelország első, 1772-es felosztásakor Lviv Ausztriához került.

Az első világháború során az orosz hadsereg 1914-ben elfoglalta a

várost, de a császári seregek visszaszerezték. 1918. november 1-jén kiáltották a független Nyugat-Ukrajnai Köztársaságot, amelynek egyben fővárosul is szolgált. Ezt követően komoly harcokra került sor a terület hovatartozását illetően. Az 1921-es rigai béke határozata alap-

A leMBERGI operaház

ján a terület a továbbiakban Lengyelország részét képezte. 1939. szeptember 12-én a német hadsereg lerohanta a várost, de szeptember 17-én a Molotov–Ribbentrop-paktum értelmében az Ukrán SZSZK részeként Lviv és környéke is a Szovjetunióhoz került. 1941. június 22-től a németek ismét megszállás alatt tartották egészen 1944. július 23-ig, majd újra a Szovjetunióhoz került, annak 1991-es széteséséig. Azóta a független Ukrajna része.

Utunk Szatmárnémetin, Észak-Kelet-Magyarországon keresztül vezetett, Beregsuránynál léptünk be Ukrajnába. Első megállónk a Szolyvai Emlékpark, amellyel a második világháború végén, 1944 novemberében létesített egykori szolyvai gyűjtőtábor áldozatainak, a málenkij robot elszennvedőinek, illetve tágabb értelemben a szovjet megtorlás és a sztálini terror áldozatainak állítottak emléket 1994 novemberében. Ez a park méltó emlékhelye a több ezer magyar, német áldozatnak, akiket innen gyalog vittek a 135 km-re

levő Ószamborig, ott bevagonírozták őket, és vitték tovább a Szovjetunió hírhedt munkatáborába, amelyeket inkább haláltáboroknak neveznek. Ószamborban is állítottak 2016 szeptemberében emlékművet az itteni áldozatoknak, ezt is kerestük, de mivel nem sokat tudtunk róla, és ukránul vagy oroszul sem tudtunk, a helyiek meg semmi más nyelvet nem beszélnek, nem sikerült megtalálnunk. Egytel több ok, hogy még visszatérjünk.

Ezután már Lemberg következett, első este az operaházba látogattunk, Rossini *A szevillai borbélyát* néztük meg. Nagyszerű élmény volt, az előadás is, az operaház is, amely Európa egyik legszebb ope-

A SZERZŐ FELVÉTELE

ra- és balettszínháza. Három év alatt épült fel, 1900-ban nyitották meg. Klasszicista stílusban épült, de számos reneszánsz és barokk stílusjegyet is magán visel. Belsejének ragyogását a gazdagon díszített többszínű márvány adja, továbbá festmények, díszlécek, szobrok, domborművek és az aranyozás. A bejárat csarnokból márványlépcső vezet az emeletre.

A következő két napon bejártuk Lemberg központi részét, a régi piac teret, melynek közepén áll a városháza, körülötte pedig szépen felújított műemlékházak, megsodáltunk számos templomból néhányat: a latin és az örmény székesegyházakat, jezsuita, ortodox, görögkatolikus templomokat, a dominikánus kolostort, az erdélyi származású Boim kereskedőcsalád temetőkapornáját, a Pototski palotát, a Nemzeti Múzeumot, számos köztéri szobrát. Gyönyörű a város, sok a látnivaló, ez a két nap csak arra volt elég, hogy ízelítőt kapjunk a hangulatából és visszavágyjunk oda. Remélem, hamarosan ismét visszatérhetünk.

Júniusi bakancslista

■ **Június 1. (szombat):** Ritka virágok kavalkádja az Őzek- és a Gorbó- völgyében (20 km, 500 m szintkülönbség). Találkozás 8.45 órakor a román opera mellett, a 40-es (M16) megállójában. Szervező: Kiss János.

■ **Június 2. (vasárnap):** Sétatúra a Bivalyos–Hiddeg-forrás–EKE-forrás–Gorbó-gerinc útvonalon (12 km, 200 m szintkülönbség). Találkozás 8.45 órakor a román opera mellett, a 40-es (M16) megállójában. Szervező: Kiss János ♦ Gyermekbarát kerékpártúra a Dregán-tó körül. Érdeklődni telefonon. Szervező Branea Róbert.

■ **Június 5. (szerda):** Séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦ 18 órától közgyűlés a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban (fizikum, földszint).

■ **Július 6. (csütörtök):** 18 órától választmányi gyűlés és a túravezetői testület tanácskozása az Apáczai Csere János Elméleti Líceumban (9-es terem, földszint).

■ **Június 9. (vasárnap):** Hordós-kút–Monostor nyegyed (15 km, 400 m szintkülönbség). Találkozás 8.50 órakor a Flipnél (menet Alice Grup mikrobuszal). Szervező: Barabás Ibolya.

■ **Június 10. (hétfő):** Házsongárdi séta, 2a parcella. Találkozás 14 órakor a temető bejáratánál. Szervezők: Kovács D. Zsuzsa és Lőrinczi István.

■ **Június 12. (szerda):** István-forrás (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.

■ **Június 14–16. (péntek délután–vasárnap):** Radnai-havasok Borsa központtal, kiskocsis megközelítés. Szombaton és vasárnap 15 km-es túrák 1000-1300 m-es szintkülönbséggel. Szervező: Kiss János. Érdeklődni telefonon. A szállást június 5-ig foglalni kell!

■ **Június 15. (szombat):** Vonatos kirándulás a Vársonkolyosi-szorosba (Körös-kanyar), gyalog 10 km. Találkozás 7.15 órakor a vasútállomáson. Szervező: Pál Gyöngyi. Érdeklődni telefonon.

■ **Június 15–17. (szombat–hétfő):** Szász erődtemplomok nyomában, kerékpáros túra. Szervező: Szima Márton. Információk a honlapon vagy telefonon.

■ **Június 19. (szerda):** Cérna-forrás (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.

■ **Június 22. (szombat):** Házsongárdi séta, Lutheránus temető és Kertek (ismétlés). Találkozás 10 órakor a temető bejáratánál. Szervezők: Kovács D. Zsuzsa és Lőrinczi István ♦ Gyermekbarát kerékpártúra a Székelykörül. Szervező Branea Róbert.

■ **Június 26. (szerda):** Rejtett-forrás (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.

■ **Június 29. (szombat):** Vasvári Pál Kerékpáros Emlék- és Teljesítménytúrák – XIX. Kiírás. Részletek hamarosan a honlapon és Facebookon. Szervező Branea Róbert ♦ Vadcseresznyeszűret, gyógynövénygyűjtés (10-15 km). Érdeklődni telefonon. Szervező: Kiss János.

■ **Június 30. (vasárnap):** Szentbenedek és cseresznyefesztivál Magyardécsen. Indulás 8 órakor a Flip-től. Szervező: Kovács D. Zsuzsa. Részletek a honlapon.

■ **Ideiglenes iroda:** Magyar/21 decembrie 1989 utca 116. (udvar, baloldali épület), hétfőtől csütörtökig 10–14 óra között. Irodavezető: Kismihály Boglárka. ♦ **Pénztár, titkárság** a székházban (Fürdő/Cardinal Iuliu Hossu utca 20. sz., 13-as ajtó): hétfő 17–18, csütörtök 11–12 óra között, bejelentkezni telefonon Molnár Ildikónál, illetve a meghirdetett közgyűléseken és választmányi gyűléseken. ♦ **EKE-fotóklub:** kedden 17 órától. ♦ **Könyvtár:** hétfőn 17–18 óra között. Bejelentkezni telefonon Székely Lavottánál.

További naprakész információk a honlapon: www.ekekolozsvar.ro

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Barabás Ibolya 0740-560742
Branea Róbert 0723-400496
Kiss János 0364-807639
Kovács D. Zsuzsa 0747-070790
Lőrinczi István 0747-136310
Pál Gyöngyi 0742-373546
Székely Lavotta 0748-036290
Szima Márton 0766-703575
Elnök: Szima Márton 0766-703575
Titkár: Branea Róbert 0723-400496
Pénztáros: Molnár Ildikó 0742-471280
Könyvtáros: Székely Lavotta 0748-036290
Irodavezető: Kismihály Boglárka 0746-228294

Kultúrák találkozási pontjában